

Skripal och rättsstaten

Får se hur den diplomatiska tvisten mellan Ryssland och EU utvecklas. En sak är nämligen säker. Putin kommer aldrig att medge att hans underrättelsetjänst eller någon av dess underleverantörer står bakom nervgiftsattacken i Storbritannien mot den tidigare ryske agenten Sergej Skripal och hans dotter Julia.

Förgiftningen var avsedd som en varning till alla ryska agenter ute världen. Så här går det om ni sviker Ryssland. Dessutom skulle Putin säga av sin egen gren som statsman om han medgav att hans maskineri stod bakom mordförsöket. Antagligen räknar han med att en ny vändning i världspolitiken snart fångar all uppmärksamhet och omvandlar Skripal-affären till en fotnot i historien.

Putin kan ha rätt. Men lika möjligt är att Ryssland genom sitt handlande bidrar till att EU blir mera samspelt i sin utrikes- och säkerhetspolitik, vilket självfallet inte är i Rysslands intresse.

Ett för oss viktigt bevis på EU:s samstämmighet är att också Finlands regering har beslutat utvisa en rysk diplomat som protest mot Skripal-affären. President Niinistös och regeringens offentliga hantering av denna fråga har varit föredömlig. Finland har utan knorr ställt sig i EU-ledet men samtidigt undvikit att uttrycka sig för vasst gentemot Ryssland.

I västvärlden och det övriga Norden har mediernas reaktioner på det grymma mordförsöket varit starkt emotionella och fördömande. I Finland har kommentarerna främst handlat om hur enigt EU lyckas stå i denna fråga och på vilket sätt konflikten kommer att påverka de finsk-ryska relationerna.

Varför denna avmätta inställning? Därför att Skripal-affären är något av en déjà vu-upplevelse för oss. Rysslands burdusa stormaktsfasoner är ingen nyhet för Finlands folk och dess beslutfattare. I mera avlägset belägna länder kan man utan risk för sin egen trygghet och ekonomi sporta med bländvita eller nattsvarta uppfattningar om Ryssland. I Finland har vi inte råd att se omvärlden så svartvit.

Förstås hoppas de flesta att Ryssland en dag blir en demokratisk rättsstat. Frågan är dock om det någonsin kommer att ske. Representativa demokratier uppstår och fortlever endast i länder där det finns ett starkt förankrat och lagligt organiserat civilsamhälle. Tyvärr visar utvecklingen i Förenta staterna att inte ens det är en garanti mot maktmissbruk av horribla mått.

Därför finns det allt skäl att hoppas att EU hittar medel att förstärka rättsväsendets oberoende i de bångstyriga medlemsstaterna Polen och Ungern. I annat fall finns det en uppenbar fara att unionens gemensamma protester mot Rysslands brott mot internationell rätt småningom börjar uppfattas som hyckleri.

I de västligare EU-länderna vore det trots allt ingen större katastrof om unionens trovärdighet på detta sätt går förlorad. För Finland och de andra "randstaterna" mellan Tyskland och Ryssland skulle det däremot uppfattas som ett illavarslande tecken på att EU är just så svagt som Putin tycks tro.